KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2017/591

2016 m. gruodžio 1 d.

kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES papildoma biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijų apribojimų taikymo techniniais reguliavimo standartais

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų ([1]), ypač į jos 57 straipsnio 3 ir 12 dalis,

kadangi:

(1) siekiant Sąjungoje užtikrinti suderintą požiūrį į biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijų apribojimų taikymą, reikėtų patikslinti tų apribojimų apskaičiavimo metodiką. Metodika turėtų užkirsti kelią reglamentavimo arbitražui ir skatinti nuoseklumą, be to, turėtų kompetentingoms institucijoms suteikti pakankamai lankstumo, kad būtų atsižvelgta į skirtingų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkų ir pagrindinių biržos prekių rinkų skirtumus. Apribojimų apskaičiavimo metodika turėtų sudaryti sąlygas kompetentingoms institucijoms rasti pusiausvyrą tarp tikslų nustatyti pakankamai mažus apribojimus, kurie neleistų tų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijų turėtojams piktnaudžiauti rinka arba ją iškreipti, ir tikslų palaikyti tvarkingo kainų nustatymo ir atsiskaitymo priemones, vystyti naujas biržos prekių išvestines finansines priemones ir sudaryti sąlygas naudojant biržos prekių išvestines finansines priemones toliau palaikyti komercinę veiklą pagrindinių biržos prekių rinkoje;

(2) siekiant aiškiai identifikuoti kelias sąvokas, išplaukiančias iš Direktyvos 2014/65/ES, ir patikslinti šiam reglamentui būtinus techninius terminus, kad jis būtų vienodai taikomas, reikėtų apibrėžti tam tikrus terminus;

(3) rinkos dalyvių biržos prekių išvestinės finansinės priemonės ilgosios ir trumposios pozicijos turėtų būti užskaitytos tarpusavyje, kad būtų nustatytas efektyvus pozicijos, kurią asmuo kontroliuoja bet kuriuo momentu, dydis. Pozicijos, turimos pagal pasirinkimo sandorį, dydis turėtų būti apskaičiuojamas pagal delta koeficientą. Kadangi artimiausio pateikimo ir kitų mėnesių sutarčių pozicijų apribojimams apskaičiuoti šiuo reglamentu taikoma skirtinga metodika, tokia užskaita artimiausio pateikimo ir kitų mėnesių pozicijoms turėtų būti taikoma atskirai;

(4) Direktyva 2014/65/ES reikalaujama, kad asmens vardu kitų asmenų turimos pozicijos būtų įtrauktos apskaičiuojant to asmens pozicijų apribojimą ir kad pozicijų apribojimai būtų taikomi tiek subjekto, tiek grupės lygmeniu, todėl būtina pozicijas sumuoti grupės lygmeniu. Numatyti sumavimą grupės lygmeniu tikslinga tik tuomet, jei patronuojančioji įmonė gali kontroliuoti pozicijų naudojimą. Taigi patronuojančiosios įmonės turėtų sumuoti savo patronuojamųjų įmonių turimas pozicijas su bet kuriomis tiesiogiai patronuojančiojo subjekto turimomis pozicijomis, be patronuojamųjų įmonių atliekamo savo pačių pozicijų sumavimo. Atliekant tokį sumavimą pozicijos gali būti apskaičiuojamos patronuojančiosios įmonės lygmeniu ir būtų didesnės arba – dėl skirtingų patronuojamųjų įmonių turimų ilgųjų ir trumpųjų pozicijų užskaitos – mažesnės negu atskiros patronuojamosios įmonės lygmeniu. Pozicijos neturėtų būti sumuojamos patronuojančiosios įmonės lygmeniu, jei pozicijas turi kolektyvinio investavimo subjektai, tas pozicijas turintys savo investuotojų, o ne savo patronuojančiųjų įmonių vardu, kai patronuojančioji įmonė negali kontroliuoti tų pozicijų naudojimo savo pačios naudai;

(5) apibrėžiant tos pačios biržos prekių išvestinės finansinės priemonės sąvoką turėtų būti nustatyta sunkiai įveikiama riba, kad būtų neleidžiama asmenims netinkamai užskaityti nepanašių biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijas siekiant nesilaikyti biržos prekių išvestinės finansinės priemonės pagrindinės sutarties pozicijų apribojimo ir sumažinti jo patikimumą. Taip neturėtų būti užkertamas kelias kompetentingoms institucijoms, koordinuojant Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijai (EVPRI), nustatyti panašius pozicijų apribojimus panašioms biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutartims. Turėtų būti laikoma, kad prekybos biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis prekybos vietoje apimtis didelė, jei pakankamą laikotarpį jos viršija šiame reglamente nurodytą likvidumo ribą;

([1]) OL L 173, 2014 6 12, p. 173.

(6) jei vertinama nebiržinės prekybos sutartis dėl tos pačios pagrindinės biržos prekės, kuri turi būti pateikta toje pačioje vietoje tomis pačiomis sutartinėmis sąlygomis, kaip ir sutartis, kuria prekiaujama prekybos vietoje, ir jei jos ekonominis rezultatas labai koreliuoja su sutarties, kuria prekiaujama prekybos vietoje, ekonominiu rezultatu, ji turėtų būti laikoma ekonomiškai lygiaverte, nepaisant nedidelių skirtumų tarp sutartinių specifikacijų dėl lotų dydžių ir pateikimo datos. Tokias sutartis laikyti ekonomiškai lygiavertėmis taip pat neturėtų trukdyti rizikos valdymo sudarius sandorį priemonių, pvz., tarpuskaitos priemonių, skirtumai. Siekiant užkirsti kelią galimai dominuojančių pozicijų, kuriomis prekiaujama prekybos vietoje, netinkamai užskaitai naudojant dvišales priemones nebiržinės prekybos sutartyse ir užtikrinti veiksmingą pozicijų apribojimų tvarkos veikimą praktikoje, būtina, kad biržos prekių išvestinės finansinės priemonės, kuriomis prekiaujama ne biržoje, ekonomiškai lygiavertėmis sutartims, kuriomis prekiaujama prekybos vietoje, būtų laikomos tik ribotomis aplinkybėmis. Siekiant atgrasyti nuo pozicijų apribojimų vengimo ir padidinti pozicijų apribojimų tvarkos vientisumą, būtina, kad ekonomiškai lygiavertės nebiržinės prekybos sutarties apibrėžtis būtų siaura ir neleistų asmeniui nebiržinės prekybos pozicijos užskaityti su daugeliu kitų pozicijų arba savo nuožiūra pasirinkti pozicijas, su kuriomis ji būtų užskaitoma;

(7) siekiant nustatyti, kurios biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijos objektyviai įvertinus būtų mažinančios riziką, tiesiogiai susijusią su komercine veikla, reikėtų numatyti tam tikrus kriterijus, įskaitant apskaitoje naudojamos apsidraudimo sutarties apibrėžties taikymą remiantis tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų (TFAS) taisyklėmis. Ta apskaitoje naudojama apibrėžtis taip pat turėtų būti prieinama ne finansų subjektams, nors jie TFAS taisyklių ir netaiko subjekto lygmeniu;

(8) be to, ne finansų subjektai turėtų turėti galimybę naudoti rizikos valdymo metodus siekdami sumažinti bendrą riziką, kylančią dėl jų pačių arba jų grupės komercinės veiklos, įskaitant riziką, kylančią dėl kelių geografinių rinkų, kelių produktų, laikotarpių arba subjektų (makrolygio arba portfelio apsidraudimas). Kai ne finansų subjektas naudoja makrolygio arba portfelio apsidraudimą, jis gali neturėti galimybės vienareikšmiškai nustatyti ryšį tarp biržos prekių išvestinės finansinės priemonės konkrečios pozicijos ir dėl komercinės veiklos kylančios specifinės rizikos, nuo kurios apsidrausti ketinama ta biržos prekių išvestine finansine priemone. Ne finansų subjektas taip pat gali naudoti nelygiavertę biržos prekių išvestinę finansinę priemonę, kad apsidraustų nuo specifinės rizikos, kylančios dėl komercinės veiklos, jei nėra identiškos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės arba jei glaudžiau koreliuotos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės likvidumas nėra pakankamas (netiesioginis apsidraudimas). Tokiais atvejais rizikos valdymo politika ir sistemos turėtų suteikti galimybę neleisti ne apsidraudimo sandorių priskirti prie apsidraudimo kategorijos ir sudaryti pakankamai išskaidytą apsidraudimo portfelio vaizdą, kad spekuliaciniai komponentai būtų identifikuoti ir priskaičiuojami nustatant pozicijų apribojimus. Pozicijos neturėtų būti laikomos mažinančiomis su komercine veikla susijusią riziką vien dėl to, kad jos apskritai įtrauktos į riziką mažinančių sandorių portfelį;

(9) laikui bėgant rizika gali kisti ir, siekiant prisitaikyti prie jos raidos, biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutartis, kurios iš pradžių vykdytos, kad būtų sumažinta su komercine veikla susijusi rizika, gali tekti kompensuoti naudojant papildomas biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutartis, kuriomis užbaigiamos biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutartys, nebesusijusios su komercine rizika. Be to, dėl rizikos raidos, į kurią atsižvelgta rizikos mažinimo tikslu prisiimant biržos prekių išvestinės finansinės priemonės poziciją, ta pozicija vėliau neturėtų būti iš naujo įvertinta kaip nesanti privilegijuotasis sandoris *ab initio*;

(10) ne finansų subjektai turėtų turėti galimybę prieš prisiimdami poziciją prašyti pritaikyti išimtį, susijusią su komercinės veiklos apsidraudimu. Prašyme kompetentingai institucijai turėtų būti pateikiama aiški ir glausta su pagrindine biržos preke susijusios ne finansų subjekto komercinės veiklos, susijusios rizikos ir biržos prekių išvestinių finansinių priemonių naudojimo tai rizikai mažinti būdų apžvalga. Pozicijų apribojimai yra taikomi visą laiką ir, jei kompetentinga institucija galiausiai neleistų pritaikyti išimties, ne finansų subjektas turėtų atitinkamai sumažinti poziciją, viršijančią apribojimą, ir jam gali būti taikomos priežiūros priemonės dėl apribojimo nesilaikymo. Ne finansų subjektai turėtų periodiškai iš naujo vertinti savo veiklą, kad būtų užtikrinta, jog tolesnis išimties taikymas būtų pagrįstas;

(11) artimiausio pateikimo mėnesio laikotarpis, kuris yra laikotarpis prieš pat pateikimą suėjus galiojimo terminui, gali skirtis priklausomai nuo biržos prekių išvestinės finansinės priemonės ir gali nebūtinai tiksliai sutapti su vienu mėnesiu. Todėl artimiausio pateikimo mėnesio sutartys turėtų būti susijusios su ta biržos prekių išvestinės finansinės priemonės sutartimi, kurios terminas yra artimiausias. Ribojant pozicijas, kurias asmuo gali turėti tuo laikotarpiu, per kurį fizinė biržos prekė turi būti pateikta, ribojamas pagrindinės biržos prekės pateikiamos apimties kiekis, kurį kiekvienas asmuo gali pateikti arba priimti, ir taip neleidžiama asmenims kaupti dominuojančių pozicijų ir dėl to įgyti galimybę daryti poveikį rinkai ribojant prieigą prie biržos prekės. Todėl standartinis

bazinis artimiausio pateikimo mėnesio pozicijų apribojimas biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms, už kurias atsiskaitoma ir fiziškai, ir pinigais, turėtų būti apskaičiuojamas kaip pateikiamos apimties įverčio procentinė dalis. Kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę įgyvendinti pozicijų apribojimų, mažėjančių nuo momento, kai sutartis tampa artimiausio pateikimo mėnesio sutartimi, iki termino, tvarkaraštį, kad tiksliau užtikrintų, jog pozicijų apribojimai būtų tinkamai nustatomi per artimiausio pateikimo mėnesio laikotarpį, ir užtikrintų tvarkingą atsiskaitymą;

(12) kitų mėnesių pozicijų apribojimas taikomas visų rūšių terminams, išskyrus artimiausio pateikimo mėnesį. Standartinis bazinis kitų mėnesių pozicijų apribojimas biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms, už kurias atsiskaitoma ir fiziškai, ir pinigais, turėtų būti apskaičiuojamas kaip bendro atvirų pozicijų skaičiaus procentinė dalis. Pozicijų pasiskirstymas per kitus biržos prekių sutarties mėnesius dažnai koncentruojasi per mėnesius, kurie arčiausiai termino. Todėl bendras atvirų pozicijų skaičius yra tinkamesnis bazinis dydis pozicijų apribojimams nustatyti negu vidurkis atsižvelgus į visus terminus;

(13) pateikiamos apimties ir atvirų pozicijų standartinis bazinis 25 % dydis yra nustatytas atsižvelgiant į kitų rinkų ir jurisdikcijų patirtį. Kompetentingos institucijos bazinį dydį turėtų koreguoti, kad būtų galima jį sumažinti ne daugiau kaip 20 % (arba 22,5 % kai kurių žemės ūkio biržos prekių išvestinių finansinių priemonių atveju) ir padidinti ne daugiau kaip 10 % (arba 15 % mažesnio likvidumo biržos prekių išvestinių finansinių priemonių atveju), jei to reikėtų dėl rinkos ypatybių, pvz., rinkos dalyvių nebuvimo, siekiant palaikyti tvarkingą atsiskaitymą ir sutarties bei jos pagrindinės rinkos veikimą. Bazinis dydis koreguojamas tik tuomet, jei to reikia dėl objektyvių rinkos ypatybių, ir ne ilgiau, nei to reikia dėl objektyvių rinkos ypatybių, todėl turėtų būti įmanoma laikinai koreguoti bazinį dydį. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad bazinis dydis būtų sumažintas, kai tik to prireikia siekiant užkirsti kelią dominuojančioms pozicijoms ir palaikyti tvarkingą biržos prekių išvestinės finansinės priemonės bei pagrindinės biržos prekės kainų nustatymą. Intervalas rodo tai, kad Direktyva 2014/65/ES apima įvairesnes biržos prekių išvestines finansines priemones ir rinkas negu kitos rinkos ir jurisdikcijos. Biržos prekių išvestinių finansinių priemonių apibrėžtis pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 600/2014 ([1]) 2 straipsnio 1 dalies 30 punktą yra plati ir, be kita ko, apima vertybiniais popieriais pakeistas išvestines finansines priemones bei išvestines finansines priemones, už kurias atsiskaitoma pinigais, o šios priemonės neturi materialaus pagrindinio turto ir tai gali būti, pvz., klimato kintamieji. Vertybiniais popieriais pakeistų išvestinių finansinių priemonių atveju netaikoma artimiausio pateikimo ir kitų mėnesių sąvoka. Materialaus pagrindinio turto neturinčių išvestinių finansinių priemonių atveju pozicijų apribojimui nustatyti negali būti naudojama pateikiama apimtis. Todėl kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę patikslinti arba pakoreguoti metodikas, skirtas šių biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijų apribojimams nustatyti, remdamosi skirtingais parametrais, pvz., išleistų vertybinių popierių skaičiumi arba atvirų pozicijų skaičiaus naudojimu ir per artimiausio pateikimo mėnesį;

(14) tam tikrose biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutartyse, visų pirma dėl elektros energijos ir dujų, numatoma, kad pagrindinis turtas turi būti nuolat teikiamas nurodytą laikotarpį, pvz., dieną, mėnesį ar metus. Be to, tam tikros sutartys, pagal kurias pateikimo laikotarpiai yra ilgesni, pvz., metai arba ketvirtis, gali būti automatiškai pakeistos trumpesnio pateikimo laikotarpio sutartimis, pvz., ketvirčio arba mėnesio (pakopinės sutartys). Tokiais atvejais sutarties, kuri turi būti pakeista iki pateikimo datos, artimiausio pateikimo mėnesio pozicijų apribojimas būtų netinkamas, nes toks apribojimas neapimtų sutarties galiojimo pabaigos ir fizinio pateikimo arba atsiskaitymo pinigais. Tiek, kiek sutampa to paties pagrindinio turto sutarčių pateikimo laikotarpiai, visoms susijusioms sutartims turėtų būti taikomas vienintelis pozicijų apribojimas, kad būtų tinkamai atsižvelgta į visų tų sutarčių, pagal kurias gali būti pateikiamas pagrindinis turtas, pozicijas. Siekiant tai palengvinti, susijusios sutartys turėtų būti vertinamos pagrindinio turto vienetais ir atitinkamai sumuojamos ir užskaitomos;

(15) tam tikrų žemės ūkio biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kurios turi reikšmingą poveikį vartotojų maisto kainoms, atveju metodika sudaro sąlygas kompetentingai institucijai, gavus spekuliacinės veiklos, darančios didelę įtaką kainoms, įrodymų, nustatyti bazinį dydį ir pozicijų apribojimą taip, kad jis būtų mažesnis už bendrojo intervalo minimumą;

(16) kompetentinga institucija turėtų įvertinti, ar dėl Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalyje išvardytų veiksnių būtina koreguoti bazinį dydį, siekiant nustatyti galutinį pozicijų apribojimo dydį. Atliekant vertinimą reikėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius, kurie svarbūs atitinkamai konkrečiai biržos prekių išvestinei finansinei priemonei. Metodika turėtų padėti nuspręsti, kaip nustatyti apribojimą, iš kompetentingos institucijos neatimant teisės priimti galutinį sprendimą dėl tinkamo biržos prekių išvestinės finansinės priemonės pozicijų apribojimo, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimui rinka. Veiksniai turėtų būti svarbus aspektas, kuris padėtų kompetentingoms institucijoms ir EVPRI susidaryti nuomonę ir užtikrinti pakankamą pozicijų apribojimų suderinimą visoje Sąjungoje, be kita ko, kiekvienu konkrečiu atveju ir taip dažnai, kaip būtina, kad pozicijų apribojimai ir toliau būtų tinkami, atliekant kintamumo poveikio vertinimą;

([1]) 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 600/2014 dėl finansinių priemonių rinkų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 84).

(17) pozicijų apribojimai neturėtų trukdyti vystyti naujų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių ir kenkti tinkamam mažesnio likvidumo biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkų segmentų veikimui. Taikydamos metodiką kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į laiką, kurio reikia ir naujų, ir jau esamų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių ir, visų pirma, biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kuriomis galima padėti valdyti riziką individualizuotose arba nebrandžiose rinkose arba siekti vystyti naujų biržos prekių naujas apsidraudimo priemones, likvidumui sukurti ir pritraukti. Turint omenyje plačią rinkų ir biržos prekių, kurioms taikoma pozicijų apribojimų tvarka, įvairovę, nėra vienintelio ir iš anksto nustatyto laikotarpio, kuris tinkamai atspindėtų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutarties būklės pasikeitimą iš naujos į nusistovėjusią. Taip pat yra daug biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutarčių, kurios galbūt niekada nepritrauks pakankamai dalyvių ar likvidumo, kad būtų galima veiksmingai taikyti pozicijų apribojimus nesukeliant rizikos, kad dalyviai reguliariai ir netyčia nesilaikys apribojimo ir dėl to sutriks tų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių kainos nustatymas ir atsiskaitymas. Siekiant atsižvelgti į šią riziką veiksmingam rinkų veikimui, metodikoje numatytas kelių lygių metodas, pagal kurį nustatomas fiksuoto dydžio artimiausio pateikimo mėnesio ir kitų mėnesių pozicijų apribojimas – 2 500 lotų biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms ir 2,5 mln. išleidžiamų vertybinių popierių jais pakeistoms išvestinėms finansinėms priemonėms, kurių pagrindinis turtas yra biržos prekės, kol bus viršyta atitinkamai 10 000 lotų arba 10 mln. vertybinių popierių riba. Šias ribas viršijančioms sutartims, nors vis dar santykinai nelikvidžioms, atitinkamais atvejais turėtų būti taikomas didesnis apribojimas siekiant užtikrinti, kad prekyba tokiomis sutartimis nebūtų netinkamai varžoma;

(18) biržos prekių išvestinės finansinės priemonės rinkos dalyvių skaičius, sudėtis ir vaidmuo gali paveikti pozicijų, kurias toje rinkoje turi tam tikri jos dalyviai, pobūdį ir dydį. Tam tikri kai kurių biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkos dalyviai gali turėti didelę poziciją, kuri rodo jų vaidmenį perkant, parduodant ir pateikiant biržos prekę, kai jie yra priešingoje rinkos pusėje, palyginti su dauguma kitų rinkos dalyvių, teikiančių likvidumą arba rizikos valdymo paslaugas pagrindinei biržos prekių rinkai;

(19) pagrindinės biržos prekių rinkos ypatybės – pagrindinių biržos prekių tiekimas, naudojimas, prieiga prie jų ir jų turėjimas. Įvertinusi detalesnius šių ypatybių komponentus, pvz., biržos prekių galiojimo laiką ir transportavimo metodą, kompetentinga institucija gali nustatyti rinkos lankstumą ir tinkamai pakoreguoti pozicijų apribojimus;

(20) kai kurių biržos prekių išvestinių finansinių priemonių atvirų pozicijų skaičius ir pateikiama apimtis gali labai skirtis. Taip gali būti, jei, palyginti su pateikiama apimtimi, prekyba išvestinėmis finansinėmis priemonėmis gana nedidelė, tokiu atveju atvirų pozicijų skaičius bus mažesnis, palyginti su pateikiama apimtimi, arba, pvz., jei konkreti biržos prekių išvestinė finansinė priemonė yra plačiai naudojama daugeliui skirtingų rizikos pozicijų apdrausti, todėl pateikiama apimtis yra mažesnė, palyginti su atvirų pozicijų skaičiumi. Dėl tokių didelių atvirų pozicijų skaičiaus ir pateikiamos apimties skirtumų būtų galima didinti arba mažinti bazinį dydį, taikomą kitų mėnesių apribojimui, kad artėjant artimiausio pateikimo mėnesiui būtų išvengta netvarkos rinkoje;

(21) tuo pačiu tikslu, t. y. artėjant artimiausio pateikimo mėnesiui riboti netvarką rinkose dėl didelių atvirų pozicijų skaičiaus ir pateikiamos apimties skirtumų, į pateikiamos apimties apibrėžtį įtrauktos visų konkrečios biržos prekės pakaitinių kategorijų ar rūšių biržos prekės, kurias galima pateikti atsiskaitant už biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutartį joje numatytomis sąlygomis;

(22) nauji Europos Parlamento ir Tarybos teisės aktai dėl finansinių priemonių rinkų, t. y. Direktyva 2014/65/ES ir Reglamentas (ES) Nr. 600/2014, pradedami taikyti 2017 m. sausio 3 d. Siekiant užtikrinti nuoseklumą ir teisinį tikrumą, šis reglamentas turėtų būti pradėtas taikyti tą pačią dieną;

(23) šis reglamentas grindžiamas EVPRI Komisijai pateiktais techninių reguliavimo standartų projektais;

(24) EVPRI dėl techninių reguliavimo standartų projektų, kuriais pagrįstas šis reglamentas, surengė atviras viešas konsultacijas, išnagrinėjo galimas susijusias sąnaudas ir naudą ir paprašė Vertybinių popierių ir rinkų suinteresuotųjų subjektų grupės, įsteigtos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1095/2010 ([1]) 37 straipsniu, pateikti savo nuomonę,

([1]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 84).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatomos asmens turimos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės grynosios pozicijos apskaičiavimo taisyklės ir tos pozicijos dydžio apribojimo apskaičiavimo metodika.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) ne finansų subjektas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris nėra:

a) investicinė įmonė, kuriai išduotas veiklos leidimas pagal Direktyvą 2014/65/ES,

b) kredito įstaiga, kuriai išduotas veiklos leidimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/36/ES ([1]),

c) draudimo įmonė, kuriai išduotas veiklos leidimas pagal Tarybos direktyvą 73/239/EEB ([2]),

d) draudimo įmonė, kuriai išduotas veiklos leidimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/83/EB ([3]),

e) perdraudimo įmonė, kuriai išduotas veiklos leidimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/68/EB ([4]),

f) KIPVPS ir prireikus jo valdymo įmonė, kuriems išduotas veiklos leidimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/65/EB ([5]),

g) įstaiga, atsakinga už profesinių pensijų skyrimą, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/41/EB ([6]) 6 straipsnio a punkte,

h) alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuriems išduotas veiklos leidimas arba kurie įregistruoti pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/61/ES ([7]), valdomas alternatyvaus investavimo fondas,

([1]) 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

([2]) 1973 m. liepos 24 d. Pirmoji Tarybos direktyva 73/239/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo (OL L 228, 1973 8 16, p. 3).

([3]) 2002 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/83/EB dėl gyvybės draudimo (OL L 345, 2002 12 19, p. 1).

([4]) 2005 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/68/EB dėl perdraudimo ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 73/239/EEB, 92/49/EEB ir direktyvas 98/78/EB bei 2002/83/EB (OL L 323, 2005 12 9, p. 1).

([5]) 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/65/EB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo (OL L 302, 2009 11 17, p. 32).

([6]) 2003 m. birželio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/41/EB dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros (OL L 235, 2003 9 23, p. 10).

([7]) 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuria iš dalies keičiami direktyvos 2003/41/EB ir 2009/65/EB bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L 174, 2011 7 1, p. 1).

i) pagrindinė sandorio šalis, kuriai išduotas leidimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 648/2012 ([1]),

j) centrinis vertybinių popierių depozitoriumas, kuriam išduotas veiklos leidimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 909/2014 ([2]).

Trečiosios valstybės subjektas yra ne finansų subjektas, jei tuo atveju, jei jis būtų Sąjungoje įsteigtas subjektas, kuriam taikoma Sąjungos teisė, nė pagal vieną iš pirmiau išvardytų teisės aktų jam nereikėtų veiklos leidimo;

2) artimiausio pateikimo mėnesio sutartis – su konkrečia pagrindine biržos preke susijusi biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutartis, kurios terminas pagal prekybos vietos nustatytas taisykles yra artimiausias;

3) kitų mėnesių sutartis – biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutartis, kuri nėra artimiausio pateikimo mėnesio sutartis.

II SKYRIUS

ASMENS GRYNOSIOS POZICIJOS DYDŽIO APSKAIČIAVIMO METODAS

3 straipsnis

Biržos prekių išvestinės finansinės priemonės pozicijų sumavimas ir užskaita

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 1 dalis)

1. Asmens biržos prekių išvestinės finansinės priemonės grynoji pozicija – jo turimų pozicijų, susijusių su ta biržos prekių išvestine finansine priemone, kuria prekiaujama prekybos vietoje, su biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kurios pagal 5 straipsnio 1 dalį laikomos tomis pačiomis biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis kaip ir ta biržos prekių išvestinė finansinė priemonė, ir su ekonomiškai lygiavertėmis nebiržinės prekybos sutartimis pagal 6 straipsnį, suma.

2. Jei asmuo turi ir trumpųjų, ir ilgųjų pozicijų, susijusių su bet kuriomis 1 dalyje nurodytomis biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, jis užskaito tas pozicijas, kad nustatytų savo grynąją tos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės poziciją.

3. Ne finansų subjekto turimos pozicijos, susijusios su biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kurios objektyviai įvertinus būtų mažinančios riziką pagal 7 straipsnį, kompetentingai institucijai patvirtinus pagal 8 straipsnį, nėra sumuojamos siekiant nustatyti to ne finansų subjekto grynąją poziciją.

4. Asmuo savo turimą grynąją biržos prekių išvestinės finansinės priemonės poziciją nustato atskirai ir artimiausio pateikimo mėnesio sutartims, ir kitų mėnesių sutartims.

4 straipsnis

Grupės juridinių subjektų pozicijų apskaičiavimo metodas

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 1 dalis)

1. Patronuojančioji įmonė savo grynąją poziciją nustato pagal 3 straipsnį susumuodama šias pozicijas:

a) savo pačios grynąją poziciją;

b) kiekvienos iš savo patronuojamų įmonių grynąsias pozicijas.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, kolektyvinio investavimo subjekto patronuojančioji įmonė arba, jei kolektyvinio investavimo subjektas yra paskyręs valdymo įmonę, tos valdymo įmonės patronuojančioji įmonė nesumuoja jokio kolektyvinio investavimo subjekto biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pozicijų, jei jis nedaro jokios įtakos investiciniams sprendimams, susijusiems su tų pozicijų atidarymu, turėjimu ar uždarymu.

([1]) 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų (OL L 201, 2012 7 27, p. 1).

([2]) 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 909/2014 dėl atsiskaitymo už vertybinius popierius gerinimo Europos Sąjungoje ir centrinių vertybinių popierių depozitoriumų, kuriuo iš dalies keičiamos direktyvos 98/26/EB ir 2014/65/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 236/2012 (OL L 257, 2014 8 28, p. 1).

5 straipsnis

Tos pačios biržos prekių išvestinės finansinės priemonės ir didelė apimtis

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 6 dalis)

1. Biržos prekių išvestinė finansinė priemonė, kuria prekiaujama prekybos vietoje, yra laikoma ta pačia biržos prekių išvestine finansine priemone kaip ir biržos prekių išvestinė finansinė priemonė, kuria prekiaujama kitoje prekybos vietoje, jei laikomasi šių sąlygų:

a) abiejų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutartinės specifikacijos ir sąlygos yra identiškos, išskyrus rizikos valdymo sudarius sandorį priemones;

b) abi biržos prekių išvestinės finansinės priemonės sudaro vienintelę pakeičiamą atvirų pozicijų arba – biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, apibrėžtų Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 44 punkto c papunktyje, atveju – išleidžiamų vertybinių popierių grupę, kurioje biržos prekių išvestinės finansinės priemonės, kuria prekiaujama vienoje prekybos vietoje, turimos pozicijos gali būti uždarytos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės, kuria prekiaujama kitoje prekybos vietoje, turimų pozicijų atžvilgiu.

2. Laikoma, kad prekybos biržos prekių išvestine finansine priemone prekybos vietoje apimtis didelė, kai prekyba biržos prekių išvestine finansine priemone toje prekybos vietoje per trijų iš eilės einančių mėnesių laikotarpį:

a) artimiausio pateikimo ir kitus mėnesius vertinant kartu, viršija 10 000 lotų vidutinį dienos atvirų pozicijų skaičių arba

b) biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, apibrėžtų Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 44 punkto c papunktyje, atveju, kai vienetų, kuriais prekiaujama, skaičius, padaugintas iš kainos, viršija 1 mln. EUR vidutinę dienos sumą.

3. Prekybos vieta, kurioje vyksta didžiausios apimties prekyba ta pačia biržos prekių išvestine finansine priemone, yra prekybos vieta, kuriai per vienų metų laikotarpį būdingas:

a) didžiausias vidutinis dienos atvirų pozicijų skaičius arba

b) biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, apibrėžtų Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 44 punkto c papunktyje, atveju – didžiausia vidutinė dienos suma.

6 straipsnis

Nebiržinės prekybos sutartys, ekonomiškai lygiavertės biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms, kuriomis prekiaujama prekybos vietose

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 1 dalis)

Nebiržinės prekybos išvestinė finansinė priemonė yra laikoma ekonomiškai lygiaverte biržos prekių išvestinei finansinei priemonei, kuria prekiaujama prekybos vietoje, jei jos sutartinės specifikacijos ir sąlygos, išskyrus skirtingas lotų dydžio specifikacijas, yra identiškos, pateikimo datos skiriasi mažiau negu viena kalendorine diena ir rizikos valdymo sudarius sandorį priemonės yra skirtingos.

7 straipsnis

Pozicijos, laikomos mažinančiomis tiesiogiai su komercine veikla susijusią riziką

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 1 dalis)

1. Ne finansų subjekto turima pozicija, susijusi su biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kuriomis prekiaujama prekybos vietose, arba su ekonomiškai lygiavertėmis nebiržinės prekybos sutartimis pagal 6 straipsnį, yra laikoma mažinančia tiesiogiai su to ne finansų subjekto komercine veikla susijusią riziką, jei ta pozicija pati arba kartu su kitomis išvestinėmis finansinėmis priemonėmis pagal 2 dalį (biržos prekių išvestinių finansinių priemonių portfelio pozicija) atitinka vieną iš šių kriterijų:

a) ja mažinama rizika, atsirandanti dėl turto, paslaugų, sąnaudų, produktų, biržos prekių ar įsipareigojimų, kuriuos ne finansų subjektas arba jo grupė turi, kuria, gamina, tvarko, teikia, perka, teikia rinkai, nuomoja, parduoda ar įgyja arba pagrįstai numato turėti, kurti, gaminti, tvarkyti, teikti, pirkti, teikti rinkai, nuomoti, parduoti ar įgyti vykdydama savo įprastinę ūkinę veiklą, vertės galimo pokyčio;

b) ji laikoma apsidraudimo sutartimi pagal tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), priimtus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1606/2002 ([1]) 3 straipsnį.

2. Taikant 1 dalį, reikalavimus atitinkanti riziką mažinanti pozicija, prisiimta viena arba kartu su kitomis išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, yra ta, kurios atžvilgiu ne finansų subjektas arba to subjekto vardu poziciją turintis asmuo:

a) savo vidaus politikoje apibūdina:

i) biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutarčių, įtrauktų į portfelius, kurie naudojami tiesiogiai su komercine veikla susijusiai rizikai mažinti, rūšis ir jų tinkamumo kriterijus;

ii) portfelio ir rizikos, kurią portfelis mažina, ryšį;

iii) priemones, kurių imtasi siekiant užtikrinti, kad su tomis pozicijomis susijusios sutartys nebūtų naudojamos jokiu kitu tikslu, išskyrus rizikos, tiesiogiai susijusios su ne finansų subjekto komercine veikla, mažinimą, ir kad kitais tikslais naudojamas pozicijas būtų galima aiškiai identifikuoti;

b) gali pateikti pakankamai išskaidytą portfelių vaizdą pagal biržos prekių išvestinių finansinių priemonių klasę, pagrindinę biržos prekę, laikotarpį ir kitus svarbius veiksnius.

8 straipsnis

Prašymas netaikyti pozicijų apribojimų

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 1 dalis)

1. Ne finansų subjektas, turintis reikalavimus atitinkančią biržos prekių išvestinės finansinės priemonės poziciją, dėl išimties, nurodytos Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, taikymo kreipiasi į kompetentingą instituciją, nustatančią tos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės pozicijų apribojimą.

2. 1 dalyje nurodytas asmuo kompetentingai institucijai pateikia toliau nurodytą informaciją, kuri rodo, kaip pozicija mažina su ne finansų subjekto komercine veikla tiesiogiai susijusią riziką:

a) ne finansų subjekto komercinės veiklos, susijusios su biržos preke, su kuria susijusi biržos prekių išvestinė finansinė priemonė, kuriai prašoma pritaikyti išimtį, pobūdžio aprašą ir vertę;

b) ne finansų subjekto veiklos, susijusios su prekyba atitinkamomis biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, kuriomis prekiaujama prekybos vietose, bei jų ekonomiškai lygiavertėmis nebiržinės prekybos sutartimis ir su turimomis jų pozicijomis, pobūdžio aprašą ir vertę;

c) biržos prekės rizikos pozicijų ir rizikos, kurias finansų subjektas turi arba tikisi turėti vykdydamas savo komercinę veiklą ir kurios yra arba būtų sumažintos naudojant biržos prekių išvestines finansines priemones, pobūdžio aprašą ir dydį;

d) paaiškinimą, kaip ne finansų subjektas, naudodamas biržos prekių išvestines finansines priemones, tiesiogiai sumažina savo rizikos poziciją ir riziką, susijusias su jo komercine veikla.

3. Kompetentinga institucija per 21 kalendorinę dieną nuo prašymo gavimo jį patvirtina arba atmeta ir ne finansų subjektui praneša, ar prašymas pritaikyti išimtį patvirtintas, ar atmestas.

4. Ne finansų subjektas kompetentingai institucijai praneša, jei iš esmės pasikeičia jo komercinės ar prekybos veiklos, susijusios su biržos prekių išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, pobūdis ar vertė ir jei tas pokytis yra svarbus 2 dalies b punkte nurodytos informacijos atžvilgiu, ir pateikia naują prašymą dėl išimties taikymo, jei ketina ir toliau ja naudotis.

([1]) 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo (OL L 243, 2002 9 11, p. 1).

III SKYRIUS

KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ TAIKYTINA POZICIJŲ APRIBOJIMŲ APSKAIČIAVIMO METODIKA

1 SKIRSNIS

Bazinių skaičių nustatymas

9 straipsnis

Artimiausio pateikimo mėnesio apribojimų bazinio skaičiaus nustatymo metodika

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 4 dalis)

1. Biržos prekių išvestinės finansinės priemonės artimiausio pateikimo mėnesio pozicijų apribojimo bazinį skaičių kompetentingos institucijos nustato apskaičiuodamos 25 % tos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės pateikiamos apimties.

2. Bazinis skaičius yra nurodomas lotais, kurie yra prekybos vietos, kurioje prekiaujama biržos prekių išvestine finansine priemone, naudojamas prekybos vienetas, rodantis standartizuotą pagrindinės biržos prekės kiekį.

3. Jei kompetentinga institucija skirtingiems artimiausio pateikimo mėnesio momentams nustato skirtingus pozicijų apribojimus, tie pozicijų apribojimai artėjant biržos prekių išvestinės finansinės priemonės terminui palaipsniui mažėja ir priklauso nuo prekybos vietos pozicijų valdymo priemonių.

4. Nukrypstant nuo 1 dalies, visų išvestinių finansinių priemonių sutarčių, kurių pagrindinė biržos prekė priskiriama prie žmonėms vartoti skirto maisto ir kurių bendra artimiausio pateikimo ir kitų mėnesių sutarčių atvirų pozicijų suma per trijų iš eilės einančių mėnesių laikotarpį viršija 50 000 lotų, artimiausio pateikimo mėnesio pozicijų apribojimo bazinį skaičių kompetentingos institucijos nustato apskaičiuodamos 20 % tos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės pateikiamos apimties.

10 straipsnis

Pateikiama apimtis

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalis)

1. Biržos prekių išvestinės finansinės priemonės pateikiamą apimtį kompetentingos institucijos apskaičiuoja nustatydamos pagrindinės biržos prekės kiekį, kuris gali būti panaudotas biržos prekių išvestinės finansinės priemonės pateikimo reikalavimams patenkinti.

2. 1 dalyje nurodytą biržos prekių išvestinės finansinės priemonės pateikiamą apimtį kompetentingos institucijos nustato atsižvelgdamos į pagrindinės biržos prekės, kuri gali būti pateikta, vidutinį mėnesio kiekį per vienų metų laikotarpį prieš nustatymo momentą.

3. Kad nustatytų pagrindinės biržos prekės kiekį, atitinkantį 1 dalies sąlygas, kompetentingos institucijos atsižvelgia į šiuos kriterijus:

a) pagrindinės biržos prekės sandėliavimo priemones;

b) veiksnius, kurie gali paveikti pagrindinės biržos prekės pasiūlą.

11 straipsnis

Kitų mėnesių apribojimų bazinio skaičiaus nustatymo metodika

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 4 dalis)

1. Biržos prekių išvestinės finansinės priemonės kitų mėnesių pozicijų apribojimo bazinį skaičių kompetentingos institucijos nustato apskaičiuodamos 25 % tos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės atvirų pozicijų skaičiaus.

2. Bazinis skaičius yra nurodomas lotais, kurie yra prekybos vietos, kurioje prekiaujama biržos prekių išvestine finansine priemone, naudojamas prekybos vienetas, rodantis standartizuotą pagrindinės biržos prekės kiekį.

12 straipsnis

Atvirų pozicijų skaičius

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalis)

Biržos prekių išvestinės finansinės priemonės atvirų pozicijų skaičių kompetentingos institucijos apskaičiuoja susumuodamos tos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės lotų, kurie tam tikru momentu yra neuždaryti prekybos vietose, skaičių.

13 straipsnis

Tam tikrų sutarčių bazinio skaičiaus nustatymo metodika

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 4 dalis)

1. Nukrypdamos nuo 9 straipsnio, artimiausio pateikimo mėnesio sutarčių, už kurias atsiskaitoma pinigais, kurios nurodytos Direktyvos 2014/65/ES I priedo C skirsnio 10 punkte ir kurių pagrindinių biržos prekių pateikiamos apimties neįmanoma įvertinti, artimiausio pateikimo mėnesio pozicijų apribojimų bazinį skaičių kompetentingos institucijos nustato apskaičiuodamos 25 % tų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutarčių atvirų pozicijų skaičiaus.

2. Nukrypdamos nuo 9 ir 11 straipsnių, biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, apibrėžtų Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 44 punkto c papunktyje, pozicijų apribojimų bazinį skaičių kompetentingos institucijos nustato apskaičiuodamos 25 % išleistų vertybinių popierių skaičiaus. Bazinis skaičius yra nurodomas vertybinių popierių skaičiumi.

3. Nukrypstant nuo 9 ir 11 straipsnių, jei biržos prekių išvestinės finansinės priemonės sutartyje numatyta, kad pagrindinis turtas turi būti nuolat teikiamas nurodytą laikotarpį, pagal 9 ir 11 straipsnius apskaičiuoti baziniai skaičiai susijusioms tų pačių pagrindinių biržos prekių išvestinėms finansinėms priemonėms yra taikomi tiek, kiek sutampa jų pateikimo laikotarpiai. Bazinis skaičius yra nurodomas pagrindinio turto vienetais.

II SKIRSNIS

Veiksniai, svarbūs apskaičiuojant pozicijų apribojimus

14 straipsnis

Veiksnių vertinimas

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalis)

Biržos prekių išvestinės finansinės priemonės artimiausio pateikimo mėnesio ir kitų mėnesių pozicijų apribojimus kompetentingos institucijos nustato naudodamos bazinį skaičių, nustatytą pagal 9, 11 ir 13 straipsnius, ir jį pakoreguodamos pagal galimą 16–20 straipsniuose nurodytų veiksnių poveikį tos išvestinės finansinės priemonės bei jos pagrindinės biržos prekės rinkos vientisumui, laikydamosi šių ribų:

a) nuo 5 % iki 35 % arba

b) nuo 2,5 % iki 35 % visų išvestinių finansinių priemonių sutarčių, kurių pagrindinė biržos prekė priskiriama prie žmonėms vartoti skirto maisto ir kurių bendra artimiausio pateikimo ir kitų mėnesių sutarčių atvirų pozicijų suma per trijų iš eilės einančių mėnesių laikotarpį viršija 50 000 lotų, atžvilgiu.

15 straipsnis

Naujos ir nelikvidžios sutartys

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalies g punktas)

1. Nukrypstant nuo 14 straipsnio:

a) biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama prekybos vietoje ir kurių bendra artimiausio pateikimo ir kitų mėnesių sutarčių atvirų pozicijų suma per trijų iš eilės einančių mėnesių laikotarpį neviršija 10 000 lotų, atveju kompetentingos institucijos nustato, kad tų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių turimų pozicijų apribojimas yra 2 500 lotų;

b) biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kuriomis prekiaujama prekybos vietoje ir kurių bendra artimiausio pateikimo ir kitų mėnesių sutarčių atvirų pozicijų suma per trijų iš eilės einančių mėnesių laikotarpį viršija 10 000 lotų, bet neviršija 20 000 lotų, atveju kompetentingos institucijos nustato, kad artimiausio pateikimo ir kitų mėnesių pozicijų apribojimas yra nuo 5 % iki 40 %;

c) Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 44 punkto c papunktyje apibrėžtų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kurių bendras išleidžiamų vertybinių popierių skaičius per trijų iš eilės einančių mėnesių laikotarpį neviršija 10 mln., atveju kompetentinga institucija nustato, kad tų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių turimų pozicijų apribojimas yra 2,5 mln. vertybinių popierių;

d) Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 44 punkto c papunktyje apibrėžtų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių, kurių bendras išleidžiamų vertybinių popierių skaičius per trijų iš eilės einančių mėnesių laikotarpį viršija 10 mln., bet neviršija 20 mln., atveju kompetentinga institucija nustato, kad artimiausio pateikimo ir kitų mėnesių pozicijų apribojimas yra nuo 5 % iki 40 %.

2. Prekybos vieta kompetentingai institucijai praneša, kai tokios biržos prekių išvestinės finansinės priemonės bendras atvirų pozicijų skaičius per trijų iš eilės einančių mėnesių laikotarpį pasiekia lotų kiekį arba išleidžiamų vertybinių popierių skaičių, nurodytą ankstesnėje dalyje. Gavusios tokius pranešimus, kompetentingos institucijos peržiūri pozicijų apribojimą.

16 straipsnis

Biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutarčių terminas

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalies a punktas)

1. Artimiausio pateikimo mėnesio pozicijų apribojimų atveju, jei biržos prekių išvestinės finansinės priemonės terminas trumpas, kompetentingos institucijos pozicijų apribojimą sumažina.

2. Kitų mėnesių pozicijų apribojimų atveju, jei biržos prekių išvestinė finansinė priemonė turi daug atskirų galiojimo pabaigos datų, kompetentingos institucijos pozicijų apribojimą padidina.

17 straipsnis

Pagrindinės biržos prekės pateikimas

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalies b punktas)

Jei pagrindinės biržos prekės pateikiama apimtis gali būti ribojama arba kontroliuojama arba jei pateikiama apimtis yra maža, palyginti su kiekiu, kurio reikia tvarkingam atsiskaitymui užtikrinti, kompetentingos institucijos pozicijų apribojimą sumažina. Kompetentingos institucijos įvertina, kokiu mastu ši pateikiama apimtis taip pat yra naudojama kaip kitų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių pateikiama apimtis.

18 straipsnis

Bendra atvirų pozicijų suma

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalies c punktas)

1. Jei bendra atvirų pozicijų suma yra didelės apimties, kompetentingos institucijos pozicijų apribojimą sumažina.

2. Jei atvirų pozicijų skaičius gerokai viršija pateikiamą apimtį, kompetentingos institucijos pozicijų apribojimą sumažina.

3. Jei atvirų pozicijų skaičius gerokai mažesnis už pateikiamą apimtį, kompetentingos institucijos pozicijų apribojimą padidina.

19 straipsnis

Rinkos dalyvių skaičius

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalies e punktas)

1. Jei rinkos dalyvių, turinčių biržos prekių išvestinės finansinės priemonės poziciją, vidutinis dienos skaičius per vienų metų laikotarpį yra didelis, kompetentingos institucijos pozicijų apribojimą sumažina.

2. Nukrypdamos nuo 14 straipsnio, kompetentingos institucijos nustato, kad artimiausio pateikimo mėnesio ir kitų mėnesių pozicijų apribojimas yra nuo 5 % iki 50 %, jei:

a) rinkos dalyvių, turinčių biržos prekių išvestinės finansinės priemonės poziciją, vidutinis skaičius per laikotarpį iki pozicijų apribojimo nustatymo yra mažesnis negu 10 arba

b) investicinių įmonių, veikiančių kaip biržos prekių išvestinės finansinės priemonės rinkos formuotojos pagal Direktyvos 2014/65/ES 4 straipsnio 1 dalies 7 punktą, skaičius tuo metu, kai pozicijų apribojimas yra nustatomas arba peržiūrimas, yra mažesnis negu 3.

Taikydamos pirmą pastraipą, kompetentingos institucijos gali nustatyti skirtingus pozicijų apribojimus skirtingiems artimiausio pateikimo mėnesio laikotarpio, kitų mėnesių laikotarpio arba abiejų laikotarpių momentams.

20 straipsnis

Pagrindinės biržos prekių rinkos ypatybės

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalies f punktas)

1. Kompetentingos institucijos atsižvelgia į tai, kokį poveikį pagrindinės rinkos ypatybės turi biržos prekių išvestinės finansinės priemonės veikimui bei prekybai ja ir rinkos dalyvių turimų pozicijų dydžiui, kartu įvertinant rinkos dalyvių prieigos prie pagrindinės biržos prekės paprastumą ir greitį.

2. Atliekant 1 dalyje nurodytą pagrindinės biržos prekių rinkos vertinimą atsižvelgiama į:

a) tai, ar yra biržos prekės pasiūlos apribojimų, įskaitant pateikiamos biržos prekės galiojimo laiką;

b) fizinės biržos prekės transportavimo ir pateikimo metodą, įskaitant:

   i) tai, ar biržos prekę galima pateikti tik nurodytuose pateikimo punktuose;

   ii) nurodytų pateikimo punktų pajėgumų suvaržymus;

c) rinkos struktūrą, organizavimą ir veikimą, įskaitant sezoniškumą, būdingą gavybos pramonės ir žemės ūkio biržos prekių rinkoms, kai fizinė pasiūla per kalendorinius metus svyruoja;

d) pagrindinės biržos prekių rinkos dalyvių sudėtį ir vaidmenį, kartu atsižvelgiant į rinkos dalyvių, teikiančių specifines paslaugas, kurios sudaro sąlygas pagrindinei biržos prekių rinkai veikti, pvz., rizikos valdymo, pateikimo, sandėliavimo ar atsiskaitymo paslaugas, skaičių;

e) makroekonominius ar kitus susijusius veiksnius, kurie daro įtaką pagrindinės biržos prekių rinkos veikimui, įskaitant biržos prekės pateikimą, sandėliavimą ir atsiskaitymą už ją;

f) pagrindinės biržos prekės ypatybes, fizines savybes ir gyvavimo ciklus.

21 straipsnis

Atitinkamų rinkų kintamumas

(Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 3 dalies d punktas)

Atsižvelgusios į 16–20 straipsniuose nurodytus veiksnius, kurie svarbūs nustatant kiekvienos Direktyvos 2014/65/ES 57 straipsnio 4 dalyje nurodytų biržos prekių išvestinių finansinių priemonių sutarties pozicijų apribojimą, kompetentingos institucijos papildomai koreguoja tą pozicijų apribojimą, jei laikomasi šių sąlygų:

a) biržos prekių išvestinės finansinės priemonės arba pagrindinės biržos prekės kainos kintamumas per didelis;

b) papildomas pozicijų apribojimo koregavimas padėtų veiksmingai sumažinti per didelį tos biržos prekių išvestinės finansinės priemonės arba jos pagrindinės biržos prekės kainos kintamumą.

22 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2018 m. sausio 3 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2016 m. gruodžio 1 d.

Komisijos vardu

Pirmininkas

Jean-Claude JUNCKER